

SOBRE L'OBSERVATORIO DE CONTROL METROLÓGICO DEL ESTADO

Josep Campolier

El maig del 2022, el Centro Español de Metrología (CEM) va posar en marxa el projecte Observatorio de Control Metrológico del Estado com a grup de consulta i treball dins de la Comisión de Metrología Legal (CML).

L'objectiu general de l'Observatori —a partir d'ara, Observatori— és, d'una banda, compartir experiències i coneixements de les entitats oficials i privades que operen en diversos sectors per a l'execució del control metrològic de l'Estat espanyol sobre instruments de mesura en usos regulats i, de l'altra, rebre propostes que millorin l'avaluació de la conformitat i de les verificacions reglamentàries.

S'han definit cinc àrees de treball. La primera està enfocada a elaborar documents de referència que serveixin de base per a propostes i ponències sobre la metrologia aplicada, seguint criteris d'objectivitat, independència, imparcialitat i bé públic. La segona se centra a realitzar estudis sobre noves necessitats reguladores en matèria de control metrològic i, si escau, proposar al CEM i a la CML la modificació de textos reguladors actuals o l'emissió de textos nous. La tercera àrea és per a desenvolupar estudis i estadístiques sobre la implementació efectiva actual del control metrològic de l'Estat, la seva evolució i, sobretot, la seva eficàcia. Una quarta àrea consisteix a donar suport a l'Administració pública, principalment en l'elaboració i l'aplicació de criteris i interpretacions de les regulacions metrològiques sectorials. La cinquena àrea té la finalitat d'executar tasques de difusió i comunicació en matèria de control metrològic de l'Estat.

Les bases fundacionals de l'Observatori estableixen que ha d'estar compost per membres i observadors. Entre els membres hi ha els organismes notificats (ON), els organismes de control i els organismes autoritzats de verificació metrològica (OAVM). Els observadors són associacions de fabricants, autoritats metrològiques de les comunitats autònomes, l'Entidad Nacional de Acreditación (ENAC), el CEM i altres convidats. Cal assenyalar que els observadors no tenen dret a vot en les decisions que adopti l'Observatori.

Dins de l'Observatori s'han definit cinc grups de treball, que s'especifiquen en la taula 1 i que es basen en tipus o famílies d'instruments.

TAULA 1. Descripció dels grups de treball de l'Observatori

Grup	Instruments/famílies d'instruments
GT-1	Instruments de pesatge
GT-2	Taxímetres
GT-3	Comptadors de subministrament públic (gas, aigua, electricitat)
GT-4	Seguretat viària (cinemòmetres, alcoholímetres, manòmetres)
GT-5	Altres que no s'inclouen en els grups anteriors

Les entitats, autoritats i empreses privades que formen part de cada grup de treball s'han designat a sol·licitud dels membres o de les autoritats competents, tenint en compte el seu coneixement i la seva experiència amb els instruments de mesura de la família. Cada entitat està representada per experts en les diferents matèries en les quals treballa. Entre els participants de cada grup de treball es nomenen, per consens, un coordinador i un secretari. Cada grup durà a terme les reunions, presencials o telemàtiques, que consideri oportunes. El grup elevarà les propostes al Plenari de l'Observatori per a la seva consideració i, si escau, les tramitarà a la CML.

El Plenari de l'Observatori, constituït pels representants de membres i observadors, es reuneix un cop cada any. El presideix el president de la CML o la persona que aquest designi i les tasques de Secretaria són assumides pel CEM.

En el grup GT-1, dedicat als instruments de pesatge, l'Asociación Española de Coordinación de la Industria del Pesaje (AECIP) participa com a representant de fabricants i reparadors d'aquests instruments. L'AECIP és membre de la Secció Catalana de Metrologia. En aquest grup de treball també hi estan representades la majoria d'OAVM, acreditades per les diferents administracions en el camp de control metrològic dels instruments de mesura en servei i que s'utilitzen per als usos reglats per la Llei 32/2014, del 22 de desembre, de metrologia, i el Reial decret 244/2016, del 3 de juny, pel qual es desplega la Llei 32/2014, del 22 de desembre, de metrologia. Entre els participants del grup també hi ha representants d'algunes comunitats autònomes i un representant del CEM. El control metrològic se centra

en les verificacions periòdiques i les posteriors a la reparació o modificació, que es regulen en l'Ordre [ICT155/2020](#), del 7 de febrer, per la qual es regula el control metrològic de l'Estat d'uns instruments de mesura determinats.

Ja s'han fet algunes reunions del GT-1 —totes en format telemàtic— i s'han detectat àrees de millora en el funcionament dels debats i la definició de propostes per a l'elevació posterior al Plenari. S'han comunicat aquestes propostes al CEM i el GT-1 està a l'espera de la resposta.

Per a saber una mica de què es parla en les reunions dels grups, es comenten les reunions del GT-1, en què la majoria de participants han coincidit en el fet que al mercat hi ha una quantitat important d'instruments de pesatge en ús que no compleixen els requisits metrològics exigibles ni els controls metrològics obligatoris. Una de les causes és la insuficient inspecció del mercat per part de l'Estat i les altres autoritats competents en la matèria tal com preveu la legislació vigent.

L'AECIP fa anys que denuncia aquesta situació anòmla, en què una gran quantitat d'instruments de pesatge entren incontroladament al mercat espanyol sense tenir aprovació de tipus i tampoc no se sotmeten a les verificacions que els corresponen. Això, combinat amb les limitacions dels recursos per a augmentar la inspecció del mercat, fa que s'estiguin utilitzant en el comerç —tant el comerç al detall com el de les transaccions comercials entre empreses— balances i bàscules en situació il·legal. Alguns països de la Unió Europea (UE) ja han trobat solucions realistes, l'efectivitat de les quals ja ha estat com-

provada, per a minimitzar el problema que encara tenim a Espanya.

El GT-1 també detecta una falta de coneixement de normatives aplicables en una part dels propietaris i usuaris dels instruments de pesatge. Per aquest motiu, una de les conclusions és la necessitat de realitzar una campanya informativa i de conscienciació per a aquests col·lectius perquè tinguin en compte la normativa establerta per la Llei 32/2014 i el Reial Decret 244/2016. Aquesta normativa és aplicable tant al moment de comprar instruments com a l'hora de superar les verificacions, al llarg de la seva vida útil, establertes en l'Ordre [ICT155/2020](#). Uns altres col·lectius objecte de formació o reciclatge són els inspectors de sanitat, consum i d'anes, així com els auditors de l'[UNE-EN ISO 9001](#).

També és necessari disposar d'una base de dades centralitzada en la qual les entitats de verificació puguin trobar les dades que fan falta per a dur a terme les verificacions dels instruments. Aquestes dades han de procedir de les documentacions que cada fabricant entrega als organismes notificats (ON) europeus per aconseguir les aprovacions de tipus. Així mateix, seria de molta ajuda disposar de dades estadístiques —procedents de les comunitats autònomes— sobre la quantitat de verificacions d'instruments de mesura dutes a terme i dels principals problemes detectats.

És evident, doncs, que un funcionament eficient de l'Observatori pot ajudar a millorar la situació sobre la base d'una aplicació efectiva de la metrologia legal en aquest sector i segurament en els altres.